

a célt szolgálja, hogy a felperes támadását maga felől elhárítsa. A Reichsgericht utolsónak említett tételével kapcsolatban legyen szabad hivatkoznom a „Védő és támadó igények” címen közzétett dolgozatomra (Jogt. Közlöny 1923. évf., amelynek alaptétele volt, hogy a védőigények elvileg kevesebb előföltételtől függően érvényesíthetők, mint a támadóigények. Bizonyára más lett volna a RG. döntése, ha a felperes ügyleti uton jutott volna az autó birtokába és a viszkonkereset az autó kiadására lényegileg támadó-igényként jelentkeznek. B. S.

Egyesülési jog és kötbér. Egy német munkaadó-szövetség a munkások bérkövetelése miatt kizárást rendelt; a szövetség egyik tagja a kizárást eleinte foganatosította, de később megszüntette. Az egyesület alapszabályai értelmében 3000 aranymárka kötbért perelt. A két alsó-bíróság a keresetet elutasította; a Reichsgericht (IV. 154/25.) a felülvizsgálatnak helyt adva, az ítéletet feloldotta. A Reichsgericht indokaiból kiemeljük a következőket: Egy újabb német törvény kifejezetten elismeri a munkaadók és munkások egyesülési jogát. Az egyesülési szabadság lényegét és célját csak azáltal éri el, ha ez a szabadság magában foglalja azokat a további jogosultságokat, amelyekkel az egyesülés céljai hatályosan és jogérvényesen elérhetők. Az egyesülési jog tökéletlen árnyék-kép maradna, ha nem ismernők el az egyesület jogát, hogy az egyesülés célja ellen vétő tagokkal szemben kötbért kössön ki. Az ipártörvénynek az ilyenü igények birói érvényesítését kizáró rendelkezése hatályon kívül helyezettnek tekintendő. A Reichsgericht eddigi álláspontját ez az ítélet feladja. Egyetlen megszorítást hagy fenn csupán az ítélet, hogy a BGB. 138. §-a alapján (a jó erkölcsökbe ütköző ügylet érvénytelen) adott esetben a kötbér kikötés érvényessége vitatható. Hogy mikor és mily körülmények között válik az ezen ítélet szerint elvileg megengedett kötbérkikötés a jó erkölcsökbe ütközővé, arról az ítélet nem tartalmaz semmiféle irányítást. Ezzel az ítélettel a Reichsgericht a sokat vajudó kérdés egy újabb állomásához ért el. Csak konstatálni kívánjuk, hogy az állami beavatkozás elvi szempontja helyett ez az ítélet az erők szabad versenyének elvi alapjára helyezkedett. B. S.

Angol joggyakorlat.

Az áru átvételére s az átvétel időpontjáig a veszélynek viselésére vonatkozó joggyakorlat nagyjából megegyezik a kontinentális országok birói gyakorlatával, így pl. a szilárdan beépített gép eladása kapcsán a beépítésből való kibontás alkalmával támadt véletlen baleset és károsodás feltétlenül az eladót terheli (I. Underwood Lim. v. Burgh Castle Brick. Cement Syndicate 91., L. J. K. B. 355., C. A. Law Journal Reports 91. sz. 1922.). Figyelemre méltó azonban a Court of Appeal (Fellebbezési bíróság) 1921. évi 90., L. J. K. B. 644—2., K. B. 237. sz. helybenhagyó ítélete a Curren v. Midland Great Western Co. of Ireland ügyben (hasonlóan a Smith Lim. v. Great Western Railway ügy 91., L. J. K. B. 423—H. L. E., mely szerint: nem felelős a vasut az áru elvesztéséért, ha kikötés szerint csupán alkalmazottjainak szándékos magatartásából eredő károkért kell felelnie s az áru elvesztésének körülményeit — ezzel együtt pedig a

vasuti közegek szándékos cselekményeit vagy mulasztásait is — megállapítani, illetve felperesnek bizonyítani nem sikerült. A vételem tehát ily esetben feltétlenül a vasut vélsen volna mellett szól.

A részvényjog terén a mi viszonyainkra is érdekel birnak azok az angol döntvények, melyek a részvényesek érdekeit fokozottabban biztosítani hivatottak. Így az Odham s Press. Ltd. 1925. W. N. 10. sz. ügyben, a társaság közgyűlése által elfogadott és a bíróság elé terjesztett alaptőkeleszállítási tervezetet bizonyos elsőbbségi részvények birtokában levő kisebbségi csoportok azon az alapon támadták meg, hogy a társaság alapszabályai szerint részvényeik után bizonyos meghatározott minimális osztalék jár és ugyancsak alapszabályszerűleg az alaptőkeleszállítás is csak a közönséges, tehát nem elsőbbségi részvények terhére vihető keresztült; már pedig a bíróság elé terjesztett tervezet, a társulatot ért veszteségek következtében, az elsőbbségi részvények utáni minimális osztalékot is csökkenteni akarta. A bíróság a megtámadó keresetet elutasította, azzal az indokolással, hogy az alaptőkeleszállítás az összes, tehát az elsőbbségi részvények érdekében is keresztültviendőnek tekintendő, mely utóbbi csoportok külön számított többsége is megszavazta a tervezetet s azt csupán a kisebbség kifogásolta, saját privilégiumainak fenntartása érdekében s különben is az osztalék leszállítása nem jelent még tőkecsökkentést: kizárólag erre vonatkoztatható pedig az alapszabályoknak az alaptőke leszállítására vonatkozó és az elsőbbségi részvényeknek érdekében tett fentebb idézett rendelkezése, nem pedig a minimális osztalék leszállítása által előállt *jövedelemcsökkentésre* (hasonlóan Guardian Assurance Co. 1917. I. Ch. 436).

Az új angol vasuti törvény (Railways Act 1921.) többek között a vasuti magánrészvénytársaságok üzletmenetére vonatkozólag is tüzetes rendelkezéseket tartalmaz és ezeken alapul a joggyakorlatnak az általános részvényjogot érintő az a tétele is, mely szerint mérlegszerű készpénzkészletek, melyek ki nem fizetett osztalékokból, nyugdíjakból, tartalékokból és hasonló összegekből keletkeznek, nem használhatók fel az alaptőkének kiegészítésére azokban az esetekben, midőn a törvény a tőkeszámla terhére bizonyos kiadások elkönnyvelését engedélyezi. A törvény ugyanis ily esetekre kifejezetten megengedi a tőkeszámlának „tőkeemelés vagy tőkeszerzés“ útján való kiegyenlítését. Tőkeemelés nyilván csak részvénykibocsátás útján eszközölhető, „tőkebeszerzés“ (Capital provided) alatt pedig, ugylátszik a legkülönbözőbb pénzügyi operációkat értik, melyek közt a legújabb időkig gyakran alkalmazták a társulatok igazgatóságai éppen azt a módszert, hogy a szétosztásra szánt, de valamely okból ki nem fizetett osztalékok stb. révén előállt feleslegből egyenlítették ki a tőkeszámla különbözeteit. A Felebbezési Bíróság (Court of Appeal) már most ellentétben az elsőfokon működő Vasuti Ügyek Bíróságával (Railway Rates Tribunal) kimondta, hogy az ily módon előállt feleslegnek nem vonatkozik a „tőkebeszerzés“ forgalom alá, minthogy ezzel lehetőség nyílna arra, hogy ugyanazon összegek, melyek a mérlegben tiszta jövedelemként szerepelnek, másfelől az alaptőke terhére kerülnének levonásba.